

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Nuptiis Philologiae et Mercurii - Cod. Aug. perg. 73

Martianus <Capella>

[S.l.], [10. Jh.]

Liber VII

[urn:nbn:de:bsz:31-11867](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-11867)

UICO
ATQVE
TUR
UAE ADMENSASORORIS
RURSUS DIACHOLUPTAS
LENI IN MURMURATAURE
ERIS ADMIRANDASQUE PUELLAS
ADPROBATA MI POTENSTHOPTATILENTUSAMORIS
CAUDIALONGATRAHIS CAPTUMQUE LAUDIS HONOREM
SERIAMARCENTEM STUPIDANTCOMMENTAMARITUM
TALIA CONPLICITASPECTAT FASTIGIAUIRGO
NECTECURATORI NECTEPUERAMBITERILIS
NECMEAMELLARAPIS QUIAENAMNECHYMELEALEXEST
INUENERISSACROPALLAS SIBI UINDICATU SUM
QUAMMELIUS THALAMODULCIS PETULANTIA FERUET
CASTAMARITALEM REPREMIT TRITONIAMENTEM
ETNUPTAENONAEQUA UENIT POSCENDADIONAEEST
CONUENIENS QUAE TIBI POTIUS CELEBRARE DIAPUM

His alantadesauditis licet & risum inhibere uix possit & ne in facibus tamen & in
parlepidulis habeatur hilaro susurramine sic respondit

LI CETURQUES UOLUPTAS
TALAMUS INIRESUADENS
TAMEN EXERET PERITAS
BREUIS AMBITUS PUELLAS
DEMUMQUE NECIUGALIS
CESSATOR INTRICATUS
TARDABO FULCRALECTI
ETSI QUID ILLANOSTRAE
UENERIS FERUET UOLUPTAS
NEC UOBIS ABNECABO
FURTISMO DO ADLUBESCAT
ET CLAMROSETA PARUE
LILIAQUE DET PAPILLAE
NECSENSUS IUGALIS
FERALISTACURAMORSUM
ET UULSA FELLIS ATRO
LACEROSTRAATCAPILLOS

Quo
auribus in manu
pene prodidit susurrata
mauigenam conspicat
turnia depropinquo ue
geruntur pediaq. gressu
cuiquaedam in aetate nobilissime u
ortu quae praecelsior uultus ipsius lumi
culis quibusdam captas reuerenda uideatur. na
uix intellegibilis radio canducabat. ex quo tunc
exprimo linea defluebat de hinc tertius & quartus tuncq. etiam nonus
decoratusq. primus honorum reuerendumq. uerticem dupli tripliciq.
uari & atibus circula bant. Sed innumerabili radios multitudine prorū
pentes in unum denuo tenuatos in uis quibusdam defectibus contrahebat.
Huius autē multiplicem plurimi formemq. uerticem quoddam uelamen
quod totius naturae per aetate quae bantur abdiderat. digitum uero uirginis
recur santes & quadam in conpraehense mobilitatis scaturigine. uer
miculatiq. mox ingressa septingentos decem & septē numerus compl
catis sine os digitas iouem saluta bunda subrexit. tum philophi aut trioni
dam ppta stabat quid numero tali art metica intuliss & inquit cui
pallas proprio inquit iouem nomine saluta ait actunc illi radius primus
emer serat conlinate lucis nitore porrecto. ipsius iouis uertice luminauit
quibus miraculis radiorum innumerare repente multitudine prorū
pen non. nonnulli telluris tres siluiculae q. diu herculem conspicati opi
nantes e amydrco germine pollulare actunc oborto terriginis mussan
tibus murmōrent puer ille spicatus iussus admonere silentiū. uerum
femina pitagoras ut inter sapientes est abacusq. abacum consecatus
Idemq. iam artem promere cupienti quadā lactei luminis pacem of
ficio so consistens munere praeferebat. tum illa antequam iuberetur
quid ad portā ex promere sic exorsa non ignota caelos nec rebus mun
danis signorata quas genuit adueni supurm quidem nil de dignata
concilium. quamuis singulos suos uniuersos quaerere censere me ex meis
ramalibus germinare tuq. potissimum quem principalis antecunctos
procreauit emissio tuae singularis primigeniae q. naturae fontem
iuppiter recognosce. nec despicabilem uir omnium matre merito
riale quod abeome faxit officium. cum pro sapientia arcane sortis origi
nisq. primordialim uobis studeam ea probare. quicum interris exer
ceor astrorū populis recognosca honoranda suae multitudinis gene
tricem. p̄uincta igitur fata sacramonasesto. quā antecuncta bibrante
seclata postmodum numeri principia docuerunt quae si species est

nerantur. necdis
ipsum esse ab ea atq. cetera
urum esse solaq. mensura
rum quae tamen ubiq.
num quae est ante extan
datur potest non esse p. p. hanc
igitur p. p. esse nominatum. quod quidem idealis
illius finis. speciei uis causa te fatur. ad cuius sex exemplum
unum mundum unumq. solem singularemq. luna elemen
ta & iam in quo extant. singulam memorari licet & aristoteles unus seccatorib
meis ex eo quod unum solum ipsa sit. & sequeris semp uelit cupidinem
adferat nominatam quod se cupiat. si quidem ultra nil habeat & ex per
totius relationis aut copulet in se proprium d. & orquet ardores.
Hanc quoq. aliconcordiam hanc p. & amicitiamq. dixere quod ita
nectatur ut non seccetur in parte tamen rectus sup. p. nuncupatur.
quod fit idem caput ac pater deorum. Deniq. cum unum facta in quodcuq.
defluxerit licet eius linea in seccabilis sine latitudinis significatione
fundatur diadem tamen facit quaedam quod sit prima procreatio
nonnullis genesis dicta quod aut inteream ac monadem prima conuinc
tio est consortiumq. simile iuno p. h. & uel conuinx uel germana
praecedentis. Est autem medietatis capax nam bonamalaq. participat ea
dem discordia & quae aduersa orientur ut p. quae prima poterit
ab adherente separari in bonis uero eadem iustitia quod duobus quis
gaudeat pariter ponderatis eademq. societas quo uinculo quo medio
conectantur. habeatur utrumq. commune ab hac numero suscipitur
& est opinabilis corporatio motusq. primi proba mentu elementoru
& iam maternam de diade. Quartus elementorum & iam materna
numerus procreatur. Primaq. forma paritatis est. trias uero prin
ceps in paruum numerus p. factusq. censendus. nam prior initium
meum finemq. sortatur & centrum medietatis ad initium finemq.
interstitiorum aequalitate componit. Deniq. fata gratiarumq.
germanitas & quaedam uirgo quam dicunt caeloq. ereboq. potente
huic numero colligatur. Ex eo & iam p. factus quod p. factos gignit
senarium nouenariumq. cuius auspicio prece tertio a clibamina
rep. untur tres sinphonias continet & armonia id est diapason e mo
lion diatesaron. in trias spacia temporis cursus aeternae. Ideoq. tribus
diuinatione memoratur. idem mundana p. factio est. nam monadem
fabricator. ideo diadem materie procreata triadem idem alibus for
mis consequentes aptamus animam uero rationis & iracundiae cupi

perfectio namque
plena his quattuor num
duo tres quattuor. Item
id est dece uiginti tria qu
quattuor numeri redd
genti. sic decem milia ceteraq. ex
quattuor anni tempora frontesq. caeli elem
esse non dubium est hominum & iam quattuor
quattuorq. uirtutes hic numerus quadratus deus solus habetur.
Sequitur pentasquin numerus modo est adtributus. nam si ex quattuor
elementis ipse sub alia forma quintus pentade est rationabiliter in sig
natus qui quidem p mixtione naturali copulatur. nam constat ex utroq.
sexus numero trias quippe uirilis est diuina femineus aestimatur. apo
catastaticus & iam dicitur & siue cum alius in paribus sibi cum si genere
sociatus se semper ostendit. nam quinq. per quinq. habes uiginti
quinq. & quinq. est terni quindecim & quinq. est septenarius quin
quies & quinq. nobem quadrages quinq. est item zonae terrae
quinq. in homine sensus quinq. totidemq. habitatores mundi ge
neribus ut homines quadrupedesq. reptantes natantes uolantes.
Hunc numerum quis negat esse diametrum. nam decadis perfectio circu
lusq. huiusmodi ferrius sicutur. senarium uero perfectum analogi
tumq. esse quis dubitat cum suis partibus impleatur. nam & sextum
sui in se continet quod est unus & tertia quod duo & medietatem
quod tres item naturalia officia sine quibus esse nihil potest. sunt
sex magnitudo color figura interuallum status modus. item modus
totidem differentiae sunt. Nam mouemur prorsum retrorsum ue
dextra leuaq. sursum deorsumq. nam ille aeternus quidam motus est
circuli. hic aut numerus ueneri est adtributus quod ex utriusq. sexus
commixtione conficitur. id est ex triade quibus quod in pare est nu
merus habetur. & diadeq. femine paritate. nam bis ternis sex his fact
solida & iam figura quadratis sex superficies habet totius armoniae
tonitas sunt sex. id est quinq. toni. & duo emitonia. idem per primum
motum hoc est diadem collatus duodecim facti. Inter quos duos nume
rus duo medi inueniuntur. hoc est octo & noue. quorum unus sex eo
nomine regulaq. censetur. nam artemetacis memiratur. id est noue
narius eodem enim numero superatur aduodecim quod numeris
superat senarium. id est tribus. alius aut numerus id est octo musica
ratione conferatur. ta enim parte superatur aduodecim quia ipse
superat sextum. id est tertianam sexti tertia duo sunt duodecimi

...na id est sex p duodecim .
...maioribus numeris media ex
...ta senariatione . na sexies
... Di pondius similiter octo
... nobies . lxxii . facti sexcentos
... octingentos . lxxiii . quae media inter se
multiplicata . . . numerus extremorum inter se conuenientiu
hic primus numerus id est senarius armonias ostenditur genuisse qui p
pe sex . . . decime est symphonia diapason sex ad nouem milios sex
adocto epitritos . id est symphonia diatessaron unde uenit armoniae
maior phibetur . item hic senarius aliquadrato & solido quaternario
solatus horas diei noctisq . dimitatur . nam quater seniuies quatuor facti
quidam te eptas uenerandam commemorem qui quod natura
opere sine feturarum contagine conformas inter deo struoniae
uirginis uocabulum possedisti . Nam quod omnes numeri intra de
cadem postea aut gignunt alios aliusq . qinguntur . aut procreantur
exa octas generantur tantummodo . . . aut & creat & creatur ad
eptas autem quod nil gignit eo per uirgo perhibetur . sed quod nascitur
hic numerus est & quod ex numeris tam masculinis quam femininis
constat pallas uirago est appellata . nam ex tribus & quatuor septem
fiunt quinumerus formalunae complectitur . nam primo est corni
culata quam menoidem graeci uocant . Deinde mediluna qua dico
tomon dehinc dimidiato maior quae dicitur am fr circos mox plena
quae dicitur pleroselinos . item tres formas praedictas deficientes re
p & . hic numerus luminiae significat . nam unum duo tria quatuor
quinq . sex septem uiginti octo fiunt . Item septem sunt circuli &
tot planae & tot id est totq . transfusionis elementorum . na ex in formi
materiae primus ignis ex igne aere exere aqua ex aqua quater na . Item fit
ascensio & ex terra aqua est ex aqua exere ignis ex igni in materiem
conpraehensam . iam non poterit pueniri quod dominium natura
nonne huic probatur numero de ser uio incipio septimanu partus
hominem absolutum perfectumq . dimittant . Dehinc ideo homo
septem metus habet in capite sensibus praeparatos duos oculos auresq .
& na res totidem & os unum . dehinc paruolis in se septimo dentes
emergunt ac septimo anno mutantur . Item secundae ebdomada suber
tatem mouet gignendi q . possibilitatem tertia florem genarum .
Quarta incrementae staturae fiuntur . quinta uuenalis aetatis plena
perfectio est . septem & iam natura abstrusimembra uitalia lingua cor
pulmonelienem iecor & duos renes . item septem corporis partes

manus pedesq. uide
primus cibus est. & perfectus u
uino est confiat. Nam diasp
perfectus item quod a senari
item in imparibus consecutus implectur
cundus pentasambo octadem faciunt. item in orbibus quibus aduenit. id
est xxvii. sequentes in pares reddunt. id est septuaginta. & undecimus
qui omnes faciunt. xxvi. item ter tuis cybus quae tetra deuenit. id est. lxiiii.
item ter tuis quater quaternis decies hoc quater. lxiiii. fit. & hic in pa
ribus quattuor qui superiores secuntur. id est. xiiii. xv. xii. xviii. fiunt
simul. lxiiii. & si omnes cybi imparium incrementa inueniuntur sui
dumtaxat numeris antehic octonarius cybus. ita omnium cyborum
primus est ut monas omnium numerorum quibus sunt omnes & iam matri
deum tribuatur. nam uideo cybebe nominatur enneas quoq. perfecta est
& perfectior dicitur quoniam ex triade perfecta per formae uis multi
plicata perfectatur. Deinde quod primus uersus finem tenet. & uideo mars
appellata. a quo finis omnium rerum. quadratus quoq. finis est eorum
per collationem augentur. nam & armoniae ultima pars est adenna
dem enim abo. ad collatio per cussionis sonus efficitur non minus
nouemus addixere in mundo & iam nouae sunt zonae id est sperae &
deorsum septem & terrae decies uero ultra omnes habenda q. omnis
numerus diuersae uirtutis. ac perfectionis in se habet quae licet pri
mi uersus finis sit. secundum monadis implecti auxilium. haec primi uer
sus numerorum regulas analogias generas species differentias perfecti
ones & in perfecta concludit daturq. iano quamuis eam plurimum apo
catastas in memorarent dicitur breuiter ^{quor} numerus primum uersum
facit. quos deorum continet quasq. uirtutes siam nunc quid ipse nume
rus sit quasue inter se analogias seruet & formas breuiter intinabo.
numerus est congregatio monandum uel monade ueniens multitudo
atq. in monadem desinens. Sunt autem numeri simplices regulae quattuor
Primae est quae appellatur a paribus impar tertia ab imparibus par quar
ta ab imparibus impar quas inter tuis memorabo. sunt & iam qui primi
numeri appellantur. quia nullo numero diuidi possunt nisi a monade
tantum non diuidi sed componi uidentur ut putat. vii. xi. xiiii. xvii. &
cetera similia nullus enim eos numerus diuidere uno ordine potest
qua propter primi appellantur. qm a nullo numero exoruntur
nece quis portionibus discernuntur a se m & igitur naturalis excreat
numerus qm ab imparibus paria fiunt. a paribus impar fieri nullo modo
potest. ergo & primi numeri necessari habendi pulchrisq. sed omnis

id est a paribus.

guntur. Primi
cade usq. ad no
tus quod & tamen
minet ad uice uo
tis fuerit. alia q
meris germanie p
primouer sumonad
cundo uer suad cam
quadrang centum
fines ergo uelimit
uer non lineas figu
sinumerus in linea
fices & in longitu
dratus hoc per decem
singulas positiones
fecta quattuor. prim
quadratum. xvi. ad
progre ditur ratio
numerus aut pare
roducatur finitof
Omni fueronumer
res diuidatur. ut u
iii. v. vii. deinde ex
iii. v. vii. Quidam &
uno quos neoicca
plura discernunt
pares uel ex impar
pccake captio
sunt. iiii. quae xbi
& quipares in par
quater uel quod g
quoniam pare nume
sumunt ut cum bi
gnus a pna ke ic
idem sunt rationes ta

... amusceterasparibus pa
paribus par. unde & perfectus
... ab imparibus in par decas
... sequentibus hoc regulae colli
guntur. Primus quatuordecim nonade usq. ad eadem. secundus ad e
cade usq. ad nonaginta. tertius uero ab ecatontade usq. ad nonagintof. quar
tus quod utamur mille usq. ad nouem milia licet nonnulli graeci & iam
minea adiecit. uideatur. mihi uero solus numerus ad probatur quidigi
tis coercetur. alias quaedam brationum contorta saltatio fit que fit ut nu
meris germanae praecedentis formis ad lineis concinnamus. nam mihi in
primouersum nonades illi in signo principium quod non habet partes in se
cundo uersum ad eam numeri ueluti linea distenduntur. intertio uersum
quadrata excentum. reliquisq. fiunt ideo ex mille reliquis quae sociatas
fines ergo uellimites mihi sunt monas de secatonas & mille geometriae
ueronotalinea figura soliditas. Nam monas ita indiuidua est ut nota decas
si numerus ut in linea longitudinis solus ecatontas quadratus qui est sup
ficies & in longitudinem uel diuiditur. id est decus per decus fit centum qua
dratus hoc per decem fit cybus mille omnis in par progressus a monade per
singulas positiones necessarios quadratus efficit. primam ipsam monadem
fecit quattuor. primum quadratum ad sociatas quinque fecit. secundum
quadratum. xvi. adiecit item monas & perficit quadratum. xxv. eodem modo
progreditur ratio usq. in finitum sed a superius diuisa regredi a mane
numera aut parem aut in parem esse & utroq. finiri. quicquid nume
ro adiciatur finitum finitum adici neq. ex infinitis in finitum fieri possem.
Omni uero numerus aut par aut in par est. par est qui in duas aequas par
tes diuiditur. ut ii. iiii. vi. in par qui in duas aequas partes diuidi non potest
iii. v. vii. deinde ex imparibus quidam ex in par tantum in pares sunt. ut
iii. v. vii. Quidam & iam multitudine constat ut nouem quindecim uiginti
uno quos ne oicca ke ic te piccoyc. graeci appellant ad his qui pares sunt
plura discrimina sunt an pares sunt & dici possunt ceteri. Uel ex paribus
pares uel ex imparibus pares & illos graeci aptia ke i captioyc. uel ne
peca ke captioyc. uel aptia ke i ne piccoyc. nominant. pares ex paribus
sunt. iiii. quia ex bis uinis octo quia ex bis quaternis constat pares ex imparib.
& qui pares in par multiplicatione fiunt. ut bis ternis. ex sis aut quinques
quater uel quod genus graeci ne picca ke i captioyc. uocant. & hi
qui in parem numerorum multitudinem par multiplicatione con
summant ut cum bis ternis ex his & quater quina uiginti fiunt quod
genus aptia ke i ne piccon. graeci uocant qui numeri quamuis
idem sunt rationes tamen in crescendi diuersa recipiunt aut quae ex ipis

qu
sepiusue pparetreplic
Nam duodecim & uiginti semel
uicenos quaternos inde uis du
unt nouissime interno in par
simili multiplicatione potest quin uic
sic p replicationes item in plures partes digeruntur uiginti & uis dena
sunt & quinque quaterna & decies una quatuor deinde species numeros
excipiuntur. quidam enim sunt p se incompositi. quidam p se compositi.
quidam inter se incompositi. ex quibus duo proprie primi numero duo
sequentes secundi nominantur. sed ea res quo facilius adici possit pla
nuus indicanda est. prima & minima omni numeri mensura singulari
tas est. quia nullus numerus non in singula diuidi potest. Deinde inde
cum & iam aliae mensurae excipiunt ut duplicationes quae duplo tripli
cationes quae triplo in crescant. cum hoc ita sit quibusdam numeris in
singularitate sola mensura est. quibus in singula digeri non possunt
quales sunt tres tantum impares tres sunt. iiii. & viii. nam bis bina. iiii.
ternanouem sunt ita illa duplicatione haec triplicatione m&imur. ac
saepe una quidem talis mensura numero sed plures si quidem. viii. m&im.
& quadruplicatione & duplicatione facile est cum & quater bina & quater
quaterna viii sint interq. euidenter est quicquid aliqua multiplicatione
metamur metarinos & iam singularitate posse non ubi cuq. singularita
tis mensura est esse alicuius & iam multiplicationis ita singularitas om
nibus communis mensura quibusdam unica est cum hoc ita sit per se in
compositi numeri dicuntur qui nullam mensuram habet nisi singula
ritatis p se uero compositi quos meriti non tantum singularitate sed
alia quoq. multiplicatione licet. Et haec quidem singulorum nume
rorum aestimatio est bono uero pluresue iuncti inter se incompositi
esse dicuntur. qui nullam communem mensuram nisi singularitatis
habent ut tres & iiii. neq. enim interest. an. iiii. dupli mensuram habet
cum eadem illa in tribus non sit ac inter se compositi sunt. quibus alia
quoq. quam singularitatis mensura communis est. ut viii. & xii. quo
rum utrumq. licet triplicatione m&imur cuncta terrena. viii. ter qua
terna xii. fiant. cum uero alii numeri in singula tantum alii & iam in
aliquos solidos numeros diuidantur. ut re ipsa discras sunt. sic & iam
uocabulis discernam nequa indigentibus confusio oritur. & cuiusq.
numeri membrum unum abo solidos numeros in quos si deduci poterit
ut in xii. fiunt ad singula. & si qui & iam solidi numeri in mixti singulis
inferentur partes appellabo ut in vii. uel totidem in singula uel & iam bis
terna singula adiecto ex numeris quidam perfecti sunt quidam ampli

na & bis terni fiant
ramur. fiunt
aliqui uero
tas in unum
bis quaterna &
uicenas in unum
fiunt uicenas
numeri mensurae
quam minus quoq.
planum numerus
esse graecidicunt
ratione mensuram
angulo cuius pars
quin duo latera or
similitudinem rep
porriguntur. hu
numeri non unum
rum quia latera
his numeri salta
Includi quiginta
sunt uidentissim
quid super alterum
sunt. ipsa uero plan
aliquorum figuraru
fiunt ita quoq. quae
altera parte longior
plures quoq. angulap
esse ut cum deinde cr
res se perfectas sim
quadratum in pauca
in parte longiusq.
res se in pauca sum
componi possunt ut
non embebunt habent
ut tres sint. sex uero

...bus suis partibus amplius
...in seipsis habent imperfecti in
...simplicia sumamus vii. hu
...na & bifaria sunt... seuis sunt i. ii. iii. nunc in unum eae confe
rantur. fiunt uero... esse parabus suis & hoc numeri genus in
aliqua uirtute... in unum uel ex superante uel ex deficiente ut pu
ta sumamus vii. & duodecies singula & sexiens bina & quater quater na
& ter quater na & bis senaxi fiunt itaq. eius partes sunt i. ii. iii. iiii. vi. quae
iunctae in unum xvi. efficiuntur. hic amplior perfectio numerus est ad xvi.
fiunt iunctis octiens binis quaternis neq. partibus si facias ulla eius
numeri mensura est collata aut in unum. i. ii. iiii. viii. non ultra faciunt
quam minus quo ex quo orasunt hic interfectus numerus est alii & iam
planum numerus sunt alii crassitudinem quoq. in se habent. Planum numerum
esse graeci dicunt quia duobus numeris continetur. idem uero modus est in
ratione mensuram tantum denormo contineri quantum in toto quadri
angulo cuius pars sine a norma sic existimant idem ad numeros plani ferunt.
qui in duo latera ordinantur sicut rectum angulum faciunt normae
similitudinem repraesentat. Igitur si unum laterum iiii. in alterum tres
porriguntur huius duo numeri lege eorum xii. capiunt planumq. eum
numerum nominant ad crassitudinem autem a tribus numeris in alte
rum puta laterum iiii. in alterum tres supra deinde quattuor adiciuntur
his numeris altitudinem quoq. super inferiorem norma impleri dicunt
Includi quinginta quattuor in quibus obscuritate ex super uacuo qua
sit uidentissimum est. planum esse numerum sic singulis iunctis ne
quid super alterum sit crassitudinem fieri numero super numerum in po
sitis. ipsa autem planities suas formas habet & numeris ad similitudinem
aliquarum figurarum ordinatisq. incipiunt alietum uel triangulae
fiunt a te aeq. quae quattuor angulos habent uel quadratae sunt uel
altera parte longioresq. et epomekeic. graeci appellant. praeterea
plures quoq. anguli possunt interdum & a minima equalia numeris latera
esse ut cum deinde crassitudinem insurgat. figurae q. plures efficiat
tessera perfectissima est inter eas uidetur. est autem in paucissimis tribus
quadratum in paucissimis iiii. id autem in tria latera habet in paucissimis vi.
arte parte longiusquam angulum in paucissimis sex. crassitudo itemq.
tessera in paucissimis viii. nam duo simplicem ordinem faciunt tres sic
componi possunt ut totidem angulos habent quattuor in quadra positi
non enim bino habent quinq. sic colligantur ut in altero latere duo in alte
ro tres sint. sex ut quadrangulum faciunt. quod in duobus lateribus

omni aliter & plantiam
ordinatas. similis aut planimum
habent ut. vi. & de. cum illis final
altero. ccc. fit eodemq. modo quod si ad ordinem numerum
quorum altera sub eadem ratione sunt. ut xxiiii. & enaginta. vi. nam ut
in illis alterum latus. iiii. & alterum. iii. habet. quod fit ut planties. xii. crassitu
do xxiiii. capiat sic in his alterum latus. viii. alterum. vi. recipiat quod fit ut pla
nties. xlvi. crassitudo. cx. xvi. comprehendat quod est autem inter duos
& tres. cc. & ccc. ratio quae est inter. iiii. & iii. & vi. & viii. manifesta meriti
simul atq. rationes quae inter numeros sunt subiecero. omnis enim
numerus pars est alicui numero maior. aut multiplicatione procedit.
aut ratione membrorum aut partium aut simul & multiplicatione
& ratione membrorum uel partium. Ratio membrorum in uno membro
pluribus uel ratio partium in una parte pluribus uel minor uero
numerus aut replicatione minuitur aut ratione membrorum uel
partium. Interdum & iam simul replicatione & ratione aut membro
rum aut partium. neq. uillat ratio numeri ad numerum non intra haec.
Graeci multiplicatos numeros $\pi\omicron\alpha\alpha\tau\iota\lambda\alpha\alpha\iota\omicron\gamma$ replicatos $\gamma\pi\omicron\alpha\alpha\alpha\pi\alpha$
 $\alpha\iota\omicron\iota\gamma$. membra membris uel antecedentes $\epsilon\pi\iota\alpha\omicron\pi\iota\omicron\gamma\epsilon$. membra
membris uel inferioris $\gamma\pi\omicron\alpha\epsilon\pi\epsilon\iota\epsilon$. appellant binis de n. denomi
bus utuntur in his in quibus binae rationes sunt. cum hoc ita sit numerus
comparem rationem habet & qualitatis quae me coteta graeci uocant.
ut duo ad duo tres ad tres quae ratio & iam perfectio numero ad suas
partes est. Ideoq. si numerus potior ceteris habetur quidem in me quo
esse melius potest. aut ubi alter numerus maior alter minore est.
Protinus inter eos distantia est quod in omnibus fuit quae ratione mem
brorum uel partium anteceduntur. Ideoq. huius numeri peiores sunt
inter quos partesq. eorum aliquod discriminant sed ut distantia inter
duos numeros maiorem minoremq. eadem est scilicet ratio. inter easdem
contraria est tantum enim distat inter. iiii. & iii. quantum inter. iiii.
& tres & ratio inter hos ipsos diuersa est eaq. quae sit infra patebit.
Cum propositum uero primas in multiplicatione ratione sese multi
plicationis ratio est se ueni ad ternionem octonario numero ad qua
ternarium contra replicatione. Ternionem ad senionem. quaternario
numero ad octonarium membrorum uero ratione uincit his nume
rus qui solido membra membris uel antecedit qualis est nouenarius
ad senarium ternione enim uincit. quae eadem uis in senario numero
inuenitur. contraq. membrorum ratione uincitur nouenarius
ad senarium & partium ratione uincit qui in se & ipsum minorem

duobus. Namq.
his ipsi numeri
& aut membra
ras haec sunt sic spe
replicationemq. u
dupli. a procedere
gradus idem numer
do ad unum. iiii. ad
idem. iiii. ad vii. ten
idem. iiii. ad iiii. quad
roribus multiplicat
inter maiores mi
lusq. dimidio uincit
et in ipi. aut su
uocant. & sic ad super
super dimidium est
habet super tertius qui
super quartus qui p
roribus ratio est. contr
dum est quem e. phi. m
aut sub quartus quem
habent tres ad duos co
mduo ad tres & ad
quoq. superpositi sunt
x. ad vii. sub quartus. iiii.
quibusdam numero si
dere ultra potest. sup
ipsum & aliquis eius de
ipsum & quartus eius s
norem quod & illam
& vi. & de sex duae ter
dum. inter xiiii. & vii.
ratione quae super ter
meris sumunt fierat
cum maioribus habe

dupl
monet

numerum aliquem dimidiat
 aliquem & eius duo dimidia habet
 rationem super tertio proximam habent
 quarto proximam recipiunt. nam si quis per seius duas quatuor
 super dimidius est ut si sunt .vi. & .iii. in .vi. enim & .iii. sunt & eius duae
 quartae contra uero ut earatione q. super tertiae & super quartae pro
 xima est maiores in his numeris sunt. sic rationem proximam sub
 tertiae & quartae minores cum maioribus habent eadem q. ratio pro
 cedit. si ut super quintae ulteriusue similis est. hinc rursus plura disci
 minantur. si quidem unius numerus potest duplo geri aut ut sup
 dimidio aut super tertio aut super quarto ulterioribusue & multi
 plicationum & membrorum rationibus ponamus. .iii. & .x. & his .x.
 duplo & super dimidio aucti sunt. nam bis quaterna .viii. sunt. Deinde
 dimidium .iii. sunt in duobus apponamus. .iii. & .xiii. & ex his .xiii. tru
 plo & super dimidio aucti sunt. nam ter quaterna .xii. sunt. Deinde
 dimidium .iii. sunt in duobus progrediamur ultra sexum. usq. .iii.
 & .xviii. & ex his .xviii. quadruplo & super dimidio increuerunt. nam
 quater quaterna .iiii. sunt. deinde dimidium .iii. sunt in duobus ac si sint.
 .iii. & .vii. ex his .vii. duplo aucti sunt & super tertio. Nam bis terna .vi. sunt
 deinde par terna .iiii. sunt in uno sint. .iii. & .x. ex his .x. triplo incre
 uerunt. & super tertio. nam terna .viii. sunt. & deinde par terna .iiii.
 in uno ponantur. .iii. & .xiii. ex his .xiii. quadruplo aucti sunt. & super
 tertio nam quaterna .xii. sunt. Deinde par terna .iiii. sunt in uno acci
 piamus nunc. .iii. & .viii. ex his .viii. & duplo plus habent & super quarto.
 Nam bis quaterna .viii. sunt triplici & super quarta. & inter .iii. & .xviii.
 quadrupli & super quarta ratio est. idemq. in ulterioribus numeris fit.
 per quem numeris minores ex his & plicationis alicuius & sub dimidi
 uel sub tertio uel sub quarto uel alicuius superioris rationis cum maioribus
 habent ut apparere aut ex his potuit multiplicatio a minima ratione
 incipit & subinde ad maiores minoresq. transit ratio membrorum
 uel partium replicatio a maxima ratione incipit. & subinde ad mino
 resq. transit. maior ratio dicitur quae plus minor quae minus dicitur
 ergo maior ratio tripli quam dupli. maior quadrupli quam tripli est.
 contra minor dupli quam tripli. minor tripli quam quadrupli est.
 Incipit igitur multiplicatio a duplo inde a triplum ad quadruplum.
 semperq. ad maiores rationes transit a ratio membrorum in
 cipit a super dimidio. deinde super tertium super quartum. semperq. ad minus
 & minus peruenit. quae omnes rationes inter duos fines sunt. ita nu
 meris sunt ut puta duplicatio est inter .ii. & .i. tripli. inter .iii. & .i.

Deinde .iii. .iiii. & .v. & .vi.
 per se in uno & .viii.
 Deinde

dicitur quodiam
 adungunt. la
 sunt super dimidi
 & quinq. tum
 alia conditio est
 demilia. Deinde
 transit aut ex his
 tam. deinde r
 ad duplum. De
 super dimidi facta
 inada. namq.
 quam duplum.
 quatuor duori
 duobus adiciendo
 super dimidium ut
 duos adiciendo su
 Deinde cum in ca
 quae sunt est. qu
 bis sequentium est
 nam explorata sub
 generatione si
 inter eos orientu
 quoq. animadu
 Parom multiplic
 .ii. & .iii. & .v. & .vii.
 Idemq. multior
 tert. & in numer
 potest ut in par m
 eodem modo qu
 xvii. item quinq
 multiplicationib
 multatudo est id
 quae par numer
 numerorum mu
 numerorum mu

plo quam duos & r. uel sue
 quam iii. & r. possunt sup of deinde
 rationibus sicut in his numeris augentur.
 quodque in eis fines quum inueniuntur phithagoricis thermacides nomina
 dant. quod ut uos sup suam fundum sit numeri ratione eiusdem sup his
 adiungunt. Idemq. an & in rationem membrorum. minime enim fines
 sunt sup dimidii & iii. sup terti. inter. iii. & iiii. super quarti. inter. iiii.
 & quinq. tum deinde sub hisdem rationibus numeri complentur. neq.
 alia conditio est quae ipsa incipit a terti a parte sicut membrorum ratio
 de milia. Deinde primum in minimas fines conpraehendit. tum ad maiores
 transit aut ex his aut uerisimile est. Primam multiplicationem esse inuen
 tam. deinde rationem membrorum tum parium. neq. enim difficultas
 ad duplum. Deinde triplum & quadruplum apparuit. tum ex duplo
 sup dimidii facta conditio ex triplo sup quarta est. Idemq. in ulterioribus
 incidit. nam quid duplum uidebat hoc ipso coepit intellegere dimidii
 quam duplum. iiii. sunt. duorum sunt sic dimidium quia ut duplum
 quatuor duorum sunt. sic dimidium quarta rationis duo ut igitur
 duobus adiciendo. iiii. fecit sic rursus quaternioni duos adiciendo fecit
 sup dimidium utq. ex duobus triplos ex his impleuit. sic senario numero
 duos adiciendo sup terti inuenit. Idemq. in ulterioribus incidit.
 Deinde cum incurrerent numeri sine iudicis quidem rationibus posita
 quae scitum est. quod quotaeue partes alterius numeri in altero essent
 & si euentum est ne cuius numeri. non aliquaratione ad alium nume
 rum exploratis ultima sit. Post haec non difficillima animaduersione
 geminatione si numeris fluxit qm generanumerorum rationuq.
 inter eos orientium exposui rursus ad ea singulare reuertare & quae in
 quoq. animaduersione sunt indicabo incipiam de paribus atq. in paribus
 par omnium multiplicatione sic procedit ut par maneat duplo augentur
 ii. & iiii. viii. & xv. triplo ii. vi. xviii. quadruplo. i. & iiii. xvi. lxxiii. cclvi.
 Idemq. in ulterioribus fiat in par par multiplicatione protinus in
 terit. & in numerum parem recidit in par multiplicatione incrementum
 potest ut in par maneat. nam bis terna sex. item bis quaterna viii. fiunt
 eodemq. modo quaterna. xii. quaterquina. xx. ac terna. viii. & ter. viii.
 xxvii. item quinq. terna xv. quinq. quina. xxv. Idemq. in omnibus
 multiplicationibus euent quo fit. ut siue in par. parium numerum
 multitudo est id quod consummatum est par sit & ii. & iiii. vi. viii.
 quae par numerorum multitudo est fiunt xx. ii. iiii. vi. quae in par
 numerorum multitudo est xii. ambo numeri pares. item par imparium
 numerorum multitudo pares facit ergo. iiii. & v. fiunt octo. qui

fiunt xv. illi quoque impari
uel parem multiplicatio que est
cacio siue duo multiplicauit fecit .iiii. q. si duo fecit .vi.
par numerus si parem multiplicationem facit patrem si impari
dem impari reddit. nam triplicatio si duo multiplicat efficit .vi.
ipso quoque pares si tres efficit .iiii. qui pares sunt tum si pari para
dicitur permanet ut duobus .iiii. adiciantur sunt .vi. si impari para
par fitur. si tribus .v. adiciantur sunt .viii. uno autem modo impar numerus
procedit. si numero numerus non adicitur eiusdem generis sed impari
impari. par nam siue .iiii. qui si adiectis tribus auxerit siue .iii. adiectis .iiii.
fient .vii. qui pares sunt. Deinde numero pari quale demitur. tale
superest numero impari contrarium est. ne quod demitur super sit
ergo si pari par demitur. id quod superest par est ut si ex .viii. duo aufer
rantur super sint .vi. si numero impari impar demitur. id quod superest
par est. ut si ex .vii. .iii. auferantur super sint .iiii. si numero impari par de
mitur. id quod superest impares ut si ex .viii. duo auferantur super sint .v.
par deinde ex paribus est numerus. quisquis dimidium par habet ut est
in .xii. quorum dimidium in senario numero est ipso quoque paritem
par ex par imparibus est. quisquis a duobus duplo increuit .v. ut .iiii. .viii. .xvi.
aut quisquis ab alio sic increuit uti recidere in partem possit quod uenit
& iam quadruplo uel octuplo. milibusque auctis ad quisquis numerus
non dimidium impar habet par ex imparibus est ut senio cuius dimidium
in tribus est. si quis uero neque duobus per duplicationem impleuit nec di
midium habet per quidem ex imparibus est ortur tamen ab eo qui impar
ex imparibus est ut .xii. hic enim numerus neque per duplicationem
increuit. Ille autem par ex imparibus id est ternus est. transeamus ad nu
meros in compositos quos & iam primos secundoque nominari proposui.
In compositis per se numeri nulli pares sunt exceptis ut supra posui duobus
ceteri quicumque per se in compositis sunt. Omnes impares sunt. ut .iii.
.v. .vii. .iiii. .xiii. .xvii. .xviii. similesque per se uero compositi numeri sunt
omnes pares qui uel ex paribus uel ex imparibus sunt. nam & .iiii. atque .viii.
duplicatione m&imur. quorum alter numerus in binos saltem in qua
ternos replicatur. & idem facere. in .vi. aut .x. facile est cum ille internos
hic in quinos resoluitur praeter hos multi impares par se compositi sunt.
id est quicumque impari numero multiplicantur. nam si uel ternio. siue
quinarium numerus. si quis alius in impar impares numeros multiplica
uit quis sit effectus impar est & ipse compositus multiplicat ternio se ipsu
fiunt teterna .viii. multiplicat quinarium numerus se ipsum fiunt
quinquequina .xxv. at multiplicat uel ternio quinarium numeru

¶ duo. ofus. per dimidia impar habet. sed uero numero per duplicationem

... eiusdemque inter se com
... sue ex imparibus sunt quoniam
... nemmodum habent. Nam ut sumamus duos pares
... numerorum ex paribus alterum ex imparibus id est .iii. & .vi. tamen
inter se compositi sunt. quia communis duplicatio est quibus bina .iiii.
bisterna sex sunt. ac impares primum omnes qui per se incompositi sunt. neq.
enim possunt aliqua communem mensuram praeter singularitatem habere
quae propriam quidem nullam habent ergo .iiii. v. vii. similisq. omnes
ut per se sic etiam inter se incompositi sunt. & in eadem sorte is quoq. nume
rus est qui par sub eodem iure est duo. nam nec hic quidem cum tribus aut quinque
aut cum simili componitur. tum quisquis ex his numeris qui per se incom
positi sunt iungitur cum altero numero. quamuis per se composito efficit
ut duo numeri inter se incompositi sunt. ut si .iii. & .iiii. iungantur
quidem inter se in altera mensura aliqua par & eadem singularitate
sit si alter non est. ac licet etiam duo pluresque numeri non per se tantum
sed etiam inter se incomposito efficit. ut omnes inter se incompositi sunt.
quia quamuis aliqua mensura pluribus communis nulla tamen omnibus
praeter singularitatem quod evenit si .iiii. vi. viii. & quodlibet similes
ponantur adiciantur. deinde .ii. iii. nam quamuis .iii. priores numeri
inter se componi possunt tamen quattuor hi inter se non componuntur.
non tantum vero adiectio eius numeri qui per se incompositus est efficit
ut plures numeri inter se non componantur. sed potest etiam venire ut
qui per se compositi sunt in unum dati inter se incompositi sunt ubi qua
uis aliqua mensuras diversitatem recipiunt. Id quod evenit. & inter
impares duos numeros & imparem atq. imparem sumamus .viii. & .xxv.
horum uterq. per se compositi sunt est habet enim mensuram novenarius
numerus inter nione habent .xxv. terniones admittunt. idem fit
inter .viii. & novem parem atq. imparem numerum. nam neq. duplica
tione aut quadruplicatione .viii. neq. ternione .viii. metiri possumus.
itaq. per se etiam inter se incompositi sunt qui per se componuntur. non
protinus etiam inter se componi possunt. compositi vero inter se omnes
pares ut apparet supra quoq. potuit quicumq. vel ex paribus vel ex
imparibus sunt. Deinde quidam impares ut .viii. & .xvi. cum uterq. nu
merus inter nos recedunt. tum quidam pares & quidam impares. ut .viii.
& .xii. si quidem his quoq. triplicatio communis est ter terna .viii. ter
quater .xii. sunt ad illud an adversione dignum est. quod in pari
numero nunquam is par componi potest. qui ex paribus sed qui ex in
paribus ortus est adeo mutata quoq. sorte iuris tamen aliqua societas
superest ergo .viii. neq. cum .iiii. neq. & .viii. neque cum .xvi.

In quibus numero inter se non componuntur quia per se incompositi sunt.

& xxv. quibus in quibus
 per se ex imparibus sunt componi po-
 sita sunt. quia potest non in eadem mensura re-
 nouenari numero sola praeter singularitatem mensurae. et euenit autem
 hoc quia ne xxv. quidem quae duplicata. l. fecerunt ternionem recipi-
 ebant. Ergo si quando impar numerus ex quo par factus est eadem mensura
 quam alter impar tenet habuerit. tum demum cum illo impar par qui
 ex hoc factus est componi potest ubi illud non ante cessit. ne hoc quidem
 sequitur. ideo viii. & l. inter se componuntur at viii. & xxx. inter se
 componuntur. orta sunt enim xxx. duplicatis xv. iam aut viii. & xv.
 inter se componi poterant. cum communis si mensura inter nione es-
 & ex his cetera oriuntur quae ad hoc genus numerorum pertinent. Ex
 duobus numeris inter se in compositis siue uterq. siue alter se se compo-
 situm est mensura alterius cum altero non componitur. sunt. iiii. & viii.
 hi se compositi sunt. mensura aut. iiii. in duobus non nisi in tribus est
 neq. duo uero cum. viii. neq. iiii. cum. iiii. componuntur at sint. v. & iiii.
 alter per se in compositis mensuram quaternio habet in duobus. duo
 aut. & v. componuntur. Si duo numeri inter se in compositi sunt. &
 alter ex his se ipse multiplicabitur quis sic effectus est cum priore illo non
 componitur sunt. iiii. & iiii. hi inter se in compositi sunt siue ternio se
 multiplicat & viii. & iiii. siue quaternio idem fecerit. xvi. & iiii. inter se
 in compositi erunt. si duo numeri inter se in compositi se ipsos multipli-
 carent qui ex fieri inter se in compositi erunt. ut si eosdem. iiii. uel. iiii.
 sumperimus & uterq. se multiplicat & viii. quoq. & xvi. inter se in
 compositi erunt. Si duo numeri inter se in compositi sunt & alter
 ex his se multiplicauit effectusq. sic numerus cum altero non compo-
 nitur sunt. ii. & iiii. uterlibet & numerus se multiplicat & fiunt bis bina. iiii.
 ter terna. viii. rursus hos numeros idem multiplicent. fiunt bis qua-
 terna. viii. ter. viii. xxvii. sumantur nunc. ii. & xxvii. & viii. aequae
 interpositi sunt. si duo numeri inter se in compositi sunt & uterq.
 se multiplicauit. Deinde effectum ex se uterq. multiplicauerit. hi
 quoq. qui sic effecti sunt ut in his ipsis qui supra positi sunt. na ex duob.
 viii. ex tribus. xxvii. sic facti inter se non componuntur. si duo numeri
 inter se in compositi sunt & in unum uinguntur in numeris qui sic
 effectus est componi. cum alter utroq. ex prioribus non potest. si. iiii.
 & v. in unum uingantur. fiunt. viii. hi neq. commune q. cu tribus
 componi possunt. si numerus in duos inter se in compositi diuisus est
 componi cum alter utro eorum non potest diuidantur. viii. in. iiii. & v.
 neq. cum. iiii. neq. cum. v. componi. viii. possunt. si duo numeri cum

Si unusquisque se multiplicauerit q. sic effectus est numerus

viii. aut occidens quae
 Omnis numerus qui
 potest nisi cuius ipse
 quater terra viii.
 non habebunt cum
 si minore maiore
 qui proximus inter
 sint. iii. & viii. tollam
 sint duo. in his trius
 compositi sunt. si iiii.
 ex his duo quilibet
 viii. xii. xvi. horum
 minores duo uincant
 sunt. xxi. hi cum xv.
 componi non potest
 & viii. hi inter se compo-
 quidem quoq. compo-
 siant uterq. ex prioribus
 possit. ne si quidem d
 in sequentium potest
 & vi. neuter ex prioribus
 confundantur. in unum
 aut. vii. componuntur
 inter se compositi sunt
 ter. quae. uel. vi. huiusq. in
 meri sumantur. qui in
 qui sub eadem ratione
 est aut uterq. partem
 tribus sunt. cadunt. nec
 uero mensura ratio e
 quidem inter se in com-
 timentis prociuis sub
 aut si per se compositi
 & ut. iiii. quiq. ab eo pe-
 sed eorum qui pares ex
 qui pares ex imparibus

me
ro proximamensuramaxima ult
tur dimidiaparseorum xxv. inhismaximamensura
tanus quasinferioresmensuras habeant. sunt aut deciesquina. l. item quinq
f dena. item bisquina uicena. nec ulla ex his minor est ea quae ex duobus est.
Haec igitur minimamensura quinquagena est ac si duo numeri inter se
compositi sunt maior & minor. quomodo reperitur communis si maxi
maminimaq. mensura quaeripotest. Oportet aut maiorem numerum
minori detrahere quotiens potest deinde quantum ex priore superest
tantundem dimere ex minore quotiens potest quisic inter erit nume
rus si eriteorum numerum mensuram maximam sint duo numeri ccccl.
& c. demantur ex ccccl. quotiens possunt centeni id est ter reliqui sunt. l.
ex altero centenarionumero detrahantur. supererunt ex eo l. hic nu
merus ccccl. & c. communis mensuramaxima est. nam quinquagens
binacento quingies septena. ccccl. sunt ex his etiam illud apparet quod
quisquis numeris minor maximam in supra duos numeros m&atur
quoq. eorum mensuram metatur. Minima aut mensura eorundem
numerosum sic inuenitur ubi maximam reperita est illius ipsius minima
quaeritur eadem etiam prioribus numeris communis minima est ut hic
quoq. minima quinquagenium mensura in duobus est. igitur eadem
etiam priorum numerosum minimamensura est ac trium numerosu
qui inter se compositi sunt maximaminimaq. mensura sic inuenitur
duorum mensura maxima quaeritur. si ex tertio quoq. eo minimo
communis reptum id quod desideratum est. si non est medium minimi q.
qui maximamensura eodem modo requiritur. ea quae tribus omnib;
communis est. sint tres numeri. ccccl. lxxv. quae sit mensura maxima sit
communis his qui ccccl. & lxxv. sunt reperta quae sit in quinquagena
rio numero consideremus an hic tertium illum qui lxxv. habet si metia
mur omnibus tribus communis esset non metitur autem ergo iungi
mus. c. & lxxv. & horum maxima mensura requiramus de mo. exc. lxxv.
hos quotiens possum de mo. ex eo numero qui lxxv. habet. id est bis sup
sunt xxv. hic numerus maxima mensura est communis si qui. c. & his
qui lxxv. sunt in his etiam omnium trium numerosum maxima men
sura communis est. nam uiciens quinquagena sterna. lxxv. sunt uicies
quingies quaternadena ccccl. consideremus huncorum xxv. quae
minimamensura sit ea puenire. neq. ad duos. neq. ad tres. neq. ad iiii.
potest se deest in quinario numero & haec eadem mensura minima
communis omnibus tribus superioribus numeris reperitur. nam duo
& qui. ccccl. c. metiuntur lxxv. non metiuntur. iiii. qui lxxv. metiuntur

si metitur
sup. lxxv.

potest autem exhibere
bicommunis numerum
possint nemodixere
narconumero mu
numeri inter se
non puenitur. qui
in his mensuram ali
minum numerum sub
rominum fractionem
numeri inter libe
uel. ii. uel. viii. ter
am non numerus
habet aut in nouem
henditur quae est. xx
tribus aut numeris id
tur. sint dati. iiii. num
sine duplicatione & in
doremus an hic etiam
si metitur reperitur
aspicamus ergo quae
minimus quem omne
na. & quae quatern
multiplicatis fiet id
numeraliquem
habet eiusdem illius
untur. minimus aut n
in eadem. xii. meti
mero quem. iii. ali qui
in illis tribus mensuram
untur. minimus aut n
habet. ac quoniam hic quoq.
xxv. sunt. sibi in nun
ratio inter maiores q
nore metitur. sint nu
maiores minoresq. nu
metiuntur aut tres

inuenitur sine dati numeri duo & iii. hi inter se com
positi sunt exhibiter alterum multiplicat & bis ternaria uel ter bina fiunt. vi.
hic minimus numerus est quem illi duo metantur maximum quem & in
possint nemo dixerit sed omnem idem numeri metantur quicumq; se
nario numero multiplicatione eodem non perueniunt addentur duo
numeri inter se compositi vii. & xii. simili multiplicatione eodem
non perueniunt quia potest etiam minor numerus quam quis efficitur
in his mensuram aliam habere igitur uia repertiendum est. Videamus qui
minimus numerus sub eadem ratione quae his sunt. Est autem in nouenario nume
ro minimus rationis eiusdem in duobus nunc multiplicat & ex minoribus
numeris inter libet non suum numerum sed alienum id est uel iii. xii.
uel ii. uel viii. ter duodena xxxvi. bis nouena xviii. exis consideremus
am minor numerus quae est xviii. mensuram habet & in viii. & in viii. & in xii.
habet autem in nouem. in xii. non habet. Dimittatur igitur & maior ad prae
hendatur quae est xxxv. multiplicatis fiet idem illi duo numeri metantur.
tribus autem numeris datis numerusq; minimum illi metantur sic inueni
tur. sint dati. iii. numeri. ii. iii. iiii. summus his numerus quum minimus
& in duplicatione & in triplicatione mensuram habet is est senarius consi
deremus an hic etiam tertium ex tribus id est quaternionem metantur
si metantur repertum id est & quod requisitum est nunc non metantur.
aspiciamus ergo quem minimum. iiii. & iiii. metantur id est xii ergo id e
minimus quem omnes illi tres metari possint. nam & bis sena & ter quater
na & quater quaterna xii. fiunt & hic quoque omnem numerum qui xii.
multiplicatis fiet idem illi numeri. iii. metantur. ubi duo numeri
numerali quem metantur. quum minimus in illis duobus mensuram
habet eiusdem illius numeri mensura est sint dati xii. hos & ii. & iii. metan
untur. minimus autem numerus quem illi duo metantur senarius atque
inisdem etiam xii. metantur. nam sexiens bina xii. sunt. Idem fit in eo nu
mero quem iii. aliqui metantur. nam hinc quoque metantur quum minimus
in illis tribus mensuram habet ponantur. xxiiii. hos & ii. & iii. & iiii. metan
untur. minimus autem numerus quae est xii. inisdem illis tribus mensuram
habet atque in hic quoque eos qui xxiiii. sunt metantur. nam duodeciens bina
xxiiii. sunt. sibi in numeris maiores minoresq; ponuntur. sicut eadem
ratio inter maioresq; sic quociens maiorem minorem totiens minor mi
nore metantur. sint numeri. ii. & iiii. deinde viii. & xii. eadem inter
maiores minoresq; numerus ratio est. nam iii. duobus & xii. is qui viii. sunt
metantur autem tres eos qui xii. sunt quaternam ter quater na xii. sunt

8. hic minor & quae metantur & viii. & xii. postquam. viii. & quater quater na & duodeciens ter na. xxxvi. sunt ad rationem omnem primi. hocq; xxxvi

rus in dicitur quoniam ut quotiens singularitas
 numerum metietur totiens siquante in singulari
 nerit uterorem numerum metatur. si. i. & v. & vi. xxx. singularitas
 quinarum numerum quinquies metietur. idem factus semo in xxx. rur-
 sus ipsos. vi. singularitas sexiens metietur at quinquinarum quoque nume-
 rus sexiens metietur. eos qui xxx sunt. si duo numeri alter alterum mul-
 tiplicant eum uero numerum qui sic effectus est aliquis qui se in com-
 positus est metatur. Idem necesse est & in utrumque. ex prioribus meti-
 atur. multiplex & decus octonarius numerus sunt lxxx. hos duo meti-
 untur. nam bis quadragena lxxx sunt at quoniam idem. si. viii. quoque. & x. meti-
 untur. cum bis quater na octo bis quina x fiant. quotiens cum numeri
 portionis eius. $\alpha \lambda \alpha \nu \alpha \nu \alpha \nu \alpha \nu$. graeci uocant in ordine proponuntur.
 Primus ultimum metiuntur. secundum quoque. & deinceps omnes metiuntur
 si secundum metiatur ultimum quoque. & medius metiatur. si quidem libet
 denique unum metiatur ultimum quoque. & medius metiatur. contra se
 ultimum non metiatur. non secundum quidem neque quam alium si
 secundum non metiatur. ne ultimum quidem alium uel. si quem mediu
 non metiatur. ne alium quidem sint. iiii. & vii. xxvii. lxxx. cclii. inter
 hos omnis triplicatio est. ternio aut metiatur eos qui cclii. sunt ter octo-
 genas singula. cclii. sunt idem ergo metiatur nouenarium numerum
 cum inter ternas viii. sint. & qui hunc metiatur. & iam ultimum & qua-
 uerum libet etiam ceteros & quae mediu quem uis ex illis & priores
 quoque. & alteriores adduo quia non metiuntur. cclii. nouem quidem
 aut medius quia nouem non metiuntur. cclii. quidem aut medius quia
 nullum ex mediis metiuntur. ne ulteriores quidem si quod libet ab uno
 numeri conueniunt portionis eiusdem quod per se in compositum nume-
 ri ultimum numerum totidem & iam eum quia ab uno proximus est
 metiuntur. sunt numeri qui duplo in crescant. i. ii. iiii. vii. xvi. ex
 his eos qui xvi sunt ii. & idem se ipsos metiuntur at sint. i. xii. cclii.
 $\lambda \alpha$ cclii. sunt per se in compositum numeri. ii. & iiii. quia bis octingenta
 quinquagenaria. $\lambda \alpha$. cclii. sunt itemque ter quingentena sexagena
 octogena at quoniam idem. ii. & iiii. & xii. quoque. quia ab uno proximus sunt
 metiuntur. cum bis sena & ter quater na xii sunt. si quod libet ab uno
 numeri portionis eiusdem sunt. minor numerus maiorem semper
 per aliquem aliorum qui sub eadem portione sunt metiatur. sint. i. ii. iiii.
 vii. xvi. xxxii. lxxii. ex his. ii. eos qui vii. sunt. vii. eos qui xvi. sunt. xvi.
 eos qui xxxii. quae xxxii. eos qui lxxii. sunt duplicatione metiuntur. ea-
 dem eos qui xvi. sunt qui metiuntur. iiii. sunt vii. eos qui xxxii. sunt xvi.

& si in compositis numeris duo & tres quibus octingenta quinquagena bipia. in septingenti quatuor sunt.
 & de his. factus est quadruplicatio in metiatur.

maximus est
 erant sunt in
 ma numerus pe
 numerus in ear
 sunt quod non
 positus est sint
 positus est ergo
 quam in hac ser
 en octonabis de
 duo per se in com
 positus metiatur
 xxx metiuntur
 alius numerus pe
 non xii. non xii. n
 quadratus numer
 si mensura est sint
 sunt quater no q
 uer duos sint in le
 quater nonem bis
 quibus quadrati
 quoque quadrato
 quadratus numeri
 alterius mensura
 nouenarius numer
 re quatuor sunt ii.
 Ex hoc dicitur illud
 latere alterius lat
 numeri alterius q
 altere quoque. ab
 vii. & lxxii. eos qui
 bus sunt quoniam si
 eius quae lxxii habet
 ipsi si sex duabu
 rest. eius quoque
 sera non metiatur

... numerus est si quodlibet ab uno numeri portio est
 ... huius qui ab uno proximus est per se in compositus est
 maximus ex his in mensura non ueniunt nisi qui eiusdem portio est
 erunt sint i. iii. viii. xxvii. inter hos triplō portio est cum proxi
 mus numerus per se in compositus est. igitur eos qui xxvii sunt nullus
 numerus sine ipsis potest nisi aut iii aut viii. qui sub eadem portione
 sunt quod non ita euenit si quādo ab uno proximus numerus con
 positus est sint i. iii. xvi. lxiiii. proximus ab uno numerus per se con
 positus est. ergo ultimus qui est lxiiii. alias quoque mensuras quam
 quam in hac fuerunt admittit & ii & viii & xxxv. cum bis xxxv octo
 en octonabis & triens bina lxiiii sunt. quem minimum numerum
 duo per se in compositi mediuntur eum nullus alius per se in con
 positus mediatur sumantur v & vii. nullum minorem numerum
 xxxv mediuntur. nam quinquies vii & vii quina xxv sunt atq. nullus
 alius numerus per se in compositus hunc metari potest non ii non iii.
 non xii non xiii non xvii. multo uero minus ulterioris numeri si
 quadratus numerus quadratus metitur. in latere quoque eius late
 ris mensura est sint ii. quadrati numerum. iii. & xvi. mediatur eos qui xvi.
 sunt quaternio quater enim quattuor xvi. atqui in latere quat
 tuor duos sint in latere eorum qui xvi. sint duo metiuntur
 quaternionem bis enim bina iii. sunt. ex hoc & iam illud appare
 t ex duobus quadratis numeris si alterius lateris mensura est: in ipso
 quoque quadrato numero alterius quadrati mensura esse. si
 quadratus numerus quadratum non mediatur. ne in latere quidem
 alterius mensura alterius est. sint quadrati numeri iii. & viii. quater
 nio uenariū numerum non mediatur. ergo ne duo quidem qui in late
 re quattuor sunt iii. qui in latere nouenari numeri sunt metiuntur.
 ex hoc & iam illud appare t ex duobus quadratis numeris si alterius
 lateris alterius lateris mensura non est. ne in alio quidem quadrato
 numeri alterius quadrati mensura esse sicut tessera mediatur.
 in latere quoq. alterius alterius lateris mensura est sint dua tessere
 viii. & lxiiii. eos qui lxiiii. sunt octo metiuntur. si quidem octiens viii.
 lxiiii sunt atqui si latere eius tessere quae viii. habet ii. sunt. latere
 eius quae lxiiii. habet iii. sint ii. quattuor mensuras sunt. ex hac & iam illud
 appare t si ex duabus tessereis duo alterius lateris alterius lateris mensu
 ra est. eius quoq. tessere alia tessera mensura est atqui si tessera tes
 sera non mediatur. in latere quidem apparens lateris alterius mensura est.

termine nonne dicitur
re tesserac non est mensura neca quidem tessere
In omni numero quum mensuram in aliquo numero habet
surae nomen adquirat quum mensuram facit sunt xiii. hos ternio dicitur
& est nouenarii numeri tertia pars sint ibi sunt xvi. hos quatermo dicitur
tur & est quarta eorum quum xvi sunt. iii. idemq. in ceteris omnibus nu
meris reperitur. sequitur autem ut si numerum membrum sint in eo nu
mero mensuram si habeat cui cum eo membro commune nomen sit. ut no
uenarii numeri membrum inter nomen est eumq. tres includuntur.

NOS SATERIT CURSIM NUMEROS MEMORASSE MODOS QUE
CETERACE CROPTASAE CUM PERHIBERE CATHEDRAS
SITAMEN ULLIS INEST NOSTRIS SUPERHALITUS ARIS
AURITE IN VETEREM CULTUM REPLICANTUR AB OLLAE
MES PATIUM ADMONUIT IAM CLAUDERE FATIBUS ORSA
NESUPERUM NOSTRI CAPIANT FASTIDIA COEPTIS
ET METUS AS TRIGEROPELLIAE NUMERARIO CAELO
SICAITACRITICENS PROPRIORI ADIUNCTAS ORI EST.
MARTIANI MINNEL FELICIS CAPELLAE
DE ARITHMETICA LIBER VII. EXPLICIT

INCIPIT DE ASTROLOGIA LIBER VIII.

Quaedum geruntur & deorsum sacer senatus numerorum concinen
tiam repugnanti umq. admiratus an fractus ipsi umq. femina quada
ue nerabilis excellenae celsitudine reuerendam non cassum
parentem superum creditum regnosce multatudo & iam quae uissa
constiterat praesertimq. pythagoras cum sectatoribus cunctis platoq.
time sui caligosa discriminans archaniseum laudibus uenerantur
nuptiarumq. uirginem saepius conspiciabunda pallas quid super
dotalis eruditione femine comprobaret exquirat. Ex ipsa nutum
admirantis ad socians cyllenus autem nullius magis alumnae splen
dore ad uentia gloriatus huiusse feminae euehit granditate sic
foebo dicitulae aliam dotalium intromittere remorante ne prioris
profere admiratio laueretur. siq. paululum fuit reuerendumq.
silentaum silenus inere aut euan consecutus pone vi. & usq. ad elimis
astabat seu marcore confectus aetatis suae anxia inter doctae uocis mi
racula intentione comprehensus analis poculis surgens. tunc & iam nupti
alis gratiae nomine proiectatus in unda assensu in confusione prolu
erat. iam dudum laxatus in somno forte repente glanda stercenti

alefantos capim
alos confoshib
cum effusiq. acu
atq. inuerecund
atq. ilaxus aduca
culum adclanatu
ur reclanatu
Tunc dix sine
caeserum uid
circumscit
ictu que suis
studium dole
fractu que pal
madidat ter g
tunc motus inc
baculum apit
adum mouere
cupit uocante l
tandem de cep ta
superum uidet s
facellitur de
silicium qu
timotat de cu
tunc motus ne
magis in uolue
ces simue for m
abfunt pedest
titubans que mo
heret ad itae c
tunc uita calmi
turgens cadit s
fistia ior imber
neq. sit modum
donec uolue
saturus adit